

Når utilitarister ikke vil trekke noe prinsipielt etisk skille mellom mennesker og andre dyr, innebærer det også at man ikke automatisk har krav på å bli tatt ekstra mye hensyn til i kraft av å tilhøre menneskearten. Dette får noen svært kontroversielle konsekvenser for synet på de aller dypest psykisk utviklingshemmede og mennesker som har fått permanente og alvorlige hjerneskader. Mennesker med svært nedsatt hjernefunksjon har jo antakelig mindre evne til å oppleve lykke og lidelse enn de fleste friske pattedyr. Peter Singer har argumentert for at det for eksempel kan være moralsk tillatelig å drepe nyfødte barn med så sterke funksjonsnedsettelse at vi kan forvente at livene deres først og fremst blir preget av lidelser (Singer, 2005). Det har blitt brukt lignende argumenter for å avslutte livet til mennesker med langt fremskreden alzheimer (Kuhse, 1999, s. 356).

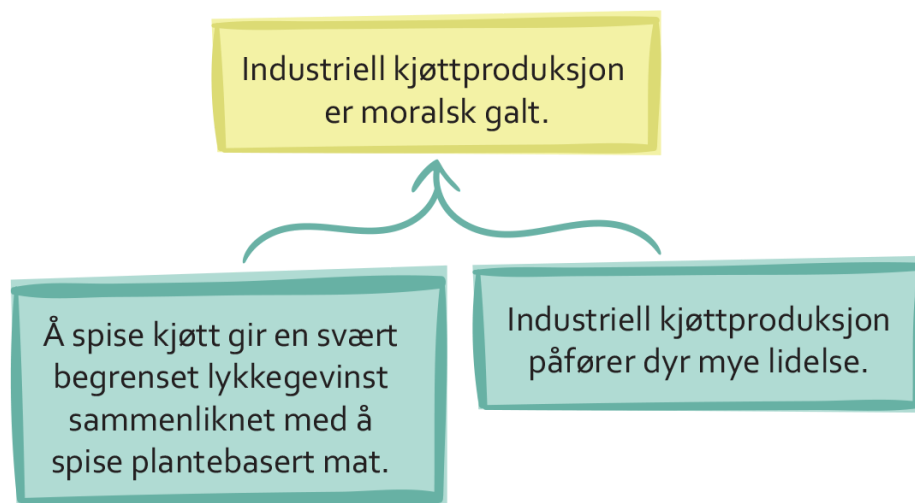

Diagram 47. Utilitaristen Peter Singer argumenterer for at det er moralsk galt å påføre dyr lidelse gjennom industriell kjøttproduksjon.

Hvilken status har menneskefostre for en utilitarist? Er det moralsk helt uproblematisk å avslutte svangerskap? Det er først relativt sent i svangerskapet at nervesystem og hjerne er så utviklet at fosteret kan

føle smerte. Hvis fostre tidlig i svangerskapet har moralsk status, så kan ikke grunnen være at livet har verdi for fosteret på dette stadiet. Grunnen må eventuelt være at fosteret har *potensial* til å leve et verdifullt liv hvis det vokser opp. Det er vanskelig å holde seg konsekvent til et prinsipp angående om og eventuelt i hvilken grad moralsk status kan hvile på et individs potensial til å kunne oppleve lidelse og behag. Nylig befruktede egg (og for så vidt ubefruktede egg og sædceller) har det samme potensialet til å oppleve lykke som et foster. Men for de fleste ville det føles absurd om nettopp befruktede egg skulle ha den samme moralske statusen som fullt utviklede mennesker. Den amerikanske filosofen Michael Sandel bruker et tankeeksperiment for å illustrere dette: «La oss tenke oss at det brøt ut en brann i en fertilitetsklinikk, og du hadde tid til å redde enten en fem år gammel jente, eller et beger med ti embryoer. Ville det vært galt å redde jenta?» (Sandel, 2005). For Sandel er det åpenbart at vi må svare nei på dette spørsmålet.

En annen gruppe det er grunn til å stille spørsmål om, er *fremtidens mennesker*. La oss for enkelhets skyld tenke oss at vi står i et moralsk dilemma hvor vi har valget mellom å bedre levestandarden til fattige mennesker som lever i dag, og å bremse velferdsveksten i dag for å bidra til å sikre et klima som gjør det mulig å ha en god levestandard om 150 år. Bør interessene til hvert enkelt menneske som lever om 150 år, tillegges like stor vekt som interessene til hvert enkelt menneske som lever i dag? Hvis vi alltid skal handle slik at summen av lykke blir størst mulig, burde lykken telle like mye uavhengig av om den kommer i dag eller om 150 år.